

Ecologische beoordeling stikstofdepositie Zuivelhoeve

Toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998

Definitief

Zuivelhoeve

Grontmij Nederland B.V.
Zwolle, 16 maart 2015

Verantwoording

Titel : Ecologische beoordeling stikstofdepositie Zuivelhoeve
Subtitel : Toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998
Projectnummer : 339741
Referentienummer : GM-0151300
Revisie : D3
Datum : 16 maart 2015

Auteur(s) : mr. A.H. (Daniel) Tuitert
E-mail adres : Daniel.Tuitert@grontmij.nl
Gecontroleerd door : ir. A. van Straten
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : drs. E.F. Thomassen
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Grontmij Nederland B.V.
Noordzeelaan 50
8017 JW Zwolle
Postbus 1364
8001 BJ Zwolle
T +31 88 811 66 00
F +31 38 422 76 97
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
2	Afbakening effectgebied	5
2.1	Effecten per Natura 2000-gebied	5
3	Natura 2000-gebied Lonnekermeer	6
3.1	Gebiedsbeschrijving	6
3.2	Ligging en oppervlakte	6
3.3	Instandhoudingsdoelstellingen	6
4	Afbakening gevoelige habitattypen en soorten	8
4.1	Habitattypen	8
4.2	Habitatsoorten	8
5	Effecten en toetsing	9
5.1	Effecten habitattypen	9
5.2	Effecten op habitatsoorten	10
6	Conclusie	12
7	Literatuur	13

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Zuivelhoeve BV heeft het voornemen enkele wijzigingen uit te voeren op hun terrein aan de Bruninksweg 5A in Tweekelo. Hiervoor is een bestemmingswijziging noodzakelijk en dient derhalve op grond van artikel 19j Natuurbeschermingswet 1998 gekeken te worden welke effecten het voorgenomen plan kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied. In opdracht van de Zuivelhoeve BV heeft Grontmij stikstofberekeningen uitgevoerd en een passende ecologische beoordeling opgesteld in de vorm van een passende beoordeling. Voorliggende rapportage bevat de passende beoordeling.

1.2 Doel

Het doel van voorliggende passende beoordeling is om vast te stellen in hoeverre de maximale planologische mogelijkheden van het voorgenomen bestemmingsplan kunnen leiden tot een significante verslechtering van de kwaliteit van habitattypen en/of habitats van soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Indien een significante verslechtering van de kwaliteit van deze habitattypen en/of habitats van soorten kan worden uitgesloten, dan is het bestemmingsplan daarmee uitvoerbaar in het licht van artikel 19j Natuurbeschermingswet 1998.

2 Afbakening effectgebied

2.1 Effecten per Natura 2000-gebied

Er zijn stikstofberekeningen uitgevoerd voor de uitbreiding van de Zuivelhoeve op diverse Nederlandse en Duitse Natura 2000-gebieden in de wijde omgeving van het plangebied. Uit de stikstofberekeningen komt naar voren dat de uitbreiding van de Zuivelhoeve leidt tot zeer beperkte toename van stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Lonnekermeer ten opzichte van de huidige situatie. Effecten op het Natura 2000-gebied Lonnekermeer kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten. Op andere Nederlandse en/of Duitse Natura 2000-gebieden is geen sprake van een toename van stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie. De gebieden waarop geen sprake is van een toename van stikstofdepositie worden niet verder in deze passende beoordeling beschouwd.

Tabel 2.1 *Maximaal berekende toe/afname aan stikstofdepositie per Natura 2000-gebied.*

Natura 2000-gebied	Toe/afname plan 2015 t.o.v. huidige situatie (mol N/ha/jr)
Natura 2000-gebieden Nederland	
Aamsveen	0,00
Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	0,00
Borkeld	0,00
Buurserzand & Haaksbergerveen	0,00
Dinkelland	0,00
Engbertsdijkvenen	0,00
Landgoederen Oldenzaal	0,00
Lemselermaten	0,00
Lonnekermeer	0,01
Springendal & Dal van de Mosbeek	0,00
Wierdense Veld	0,00
Witte Veen	0,00
Natura 2000-gebieden Duitsland	
VSG Moore und Heiden des westlichen Muensterlandes	0,00
VSG Feuchtwiesen im noerdlichen Muensterland	0,00
Rueenberger Venn	0,00
Luentener Fischteich u. Ammeloer Venn	0,00
Amtsvenn und Huendfelder Moor	0,00
Witte Venn, Krosewicker Grenzwald	0,00
Graeser Venn - Gut Moorhof	0,00
Eper-Graeser Venn/ Lasterfeld	0,00
Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld	0,00
Schwattet Gatt	0,00
Wacholderheide Hoersteloe	0,00
Berkel	0,00
Kleingewässer Achterberg	0,00
Bentheimer Wald	0,00
Weiher am Syenvenn	0,00
Gildehauser Venn	0,00
Syen-Venn	0,00
Hügelgräberheide Halle-Hesingen	0,00

3 Natura 2000-gebied Lonnekermeer

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het Lonnekermeer is een relatief jong landgoed dat voor de helft bestaat uit bos. Er ligt een tweetal waterplassen in, het Kleine en Grote Lonnekermeer. De plassen zijn gegraven in de negentiende eeuw ten behoeve van zandwinning voor de aangrenzende spoorlijn in Duitsland. Deze oligotrofe tot mesotrofe meren herbergen zeldzame pionierbegroeiingen. Centraal liggen drie voedselrijke graslanden. Bij het landgoed Lonnekermeer horen de klassieke landgoedelementen, zoals lanen, waterpartijen en kenmerkende bomen. Naast het landgoed beslaat het gebied ook uit het aangrenzende 'De Wildernis', ook wel Hartjesbos genoemd. Dit is een kleinschalig beekdallandschap met aan de oostkant (rondom de oude beekloop) stukjes (vochtige) heide, een klein zuur ven, een zwak gebufferd ven en drie hooimaten (vloeiveiden). In het Hartjesbos zijn natte heideveldjes te vinden.

3.2 Ligging en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied Lonnekermeer bestaat uit de twee gelijknamige wateren met het aangrenzende bos- en natuurgebied, inclusief het Hartjesbos. Het gebied ligt ten zuiden van de spoorlijn Hengelo – Oldenzaal en ten westen van de Vliegveldstraat/Weerselose Weg. Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van ongeveer 105 ha.

Figuur 3.2 Begrenzing Natura 2000-gebied Lonnekermeer. Bron: Gebiedendatabase ministerie van EZ.

3.3 Instandhoudingsdoelstellingen

De instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Lonnekermeer zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 3.3 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Lonnekermeer

		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Populatie
Habitattypen				
H3130	Zwakgebufferde vennen	=	>	
H3160	Zure vennen	=	=	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	>	>	
H4030	Droge heiden	>	>	
H6230	Heischrale graslanden	=	=	
H6410	Blauwgraslanden	=	=	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	=	=	
Habitatsoorten				
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	=	=	>

4 Afbakening gevoelige habitattypen en soorten

4.1 Habitattypen

De gevoeligheid van habitattypen voor stikstofdepositie is uitgedrukt in de kritische depositiewaarde (KDW) per habitatype (van Dobben et al. 2012). Habitattypen met een kritische depositiewaarde < 2.400 mol N/ha/jr zijn in meer of mindere mate gevoelig voor stikstofdepositie. In onderstaande tabel zijn de kritische depositiewaarden weergegeven van de habitattypen waarvoor het gebied Lonnekermeer zich kwalificeert als Habitatrictlijngebied.

Tabel 4.1 *Kritische depositiewaarde van de kwalificerende habitattypen.*

Habitatcode	Habitatype	KDW (mol N/ha/jr)
H3130	Zwakgebufferde vennen	571
H3160	Zure vennen	714
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1.214
H4030	Droge heiden	1.071
H6230	Heischrale graslanden	857
H6410	Blauwgraslanden	1.071
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	1.429

Uit tabel 4.1 blijkt dat alle habitattypen waarvoor Lonnekermeer als Natura 2000-gebied is aangewezen gevoelig zijn voor stikstofdepositie. In hoofdstuk 5 wordt beoordeeld of sprake is van effecten op deze habitattypen.

4.2 Habitatsoorten

De gevoeligheid van (het leefgebied van) Habitatrictlijnsoorten voor stikstofdepositie is vastgesteld in de herstelstrategieën die voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) zijn opgesteld. Uit deze herstelstrategieën blijkt dat het leefgebied van de gevlekte witsnuitlibel gevoelig is voor stikstofdepositie.

5 Effecten en toetsing

5.1 Effecten habitattypen

Uit de stikstofberekeningen blijkt dat op alle kwalificerende habitattypen van het Natura 2000-gebied Lonnekermeer sprake is van een zeer beperkte toename aan stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol N/ha/jr. Dit betreft de maximaal berekende waarde, het rekenpunt met de hoogst berekende waarde binnen de oppervlakte van het betreffende habitatype. In onderstaande tabel is per kwalificerend habitatype de berekende toename aan stikstofdepositie weergegeven en is deze toename gerelateerd aan de kritische depositiewaarde van het betreffende habitatype.

Tabel 5.1 *Berekende maximale toe/afname aan stikstofdepositie per kwalificerend habitatype.*

Habitatcode	Habitatype	Toename stikstof (mol N/ha/jr)	% t.o.v. KDW
H3130	Zwakgebufferde vennen	0,01	0,002%
H3160	Zure vennen	0,01	0,001%
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,001%
H4030	Droge heiden	0,01	0,001%
H6230	Heischrale graslanden	0,01	0,001%
H6410	Blauwgraslanden	0,01	0,001%
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,001%

Uit tabel 5.1 blijkt dat de berekende maximale toename aan stikstofdepositie zodanig laag is, dat hierdoor de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende habitattypen niet worden aangetast. Ten opzichte van de kritische depositiewaarden van de betreffende habitattypen gaat het om verwaarloosbare percentages van 0,001 – 0,002%. Uitbreiding van de Zuivelhoeve leidt met deze verwaarloosbare stikstoftoenames niet tot een aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Lonnekermeer. Van een significante verslechtering van de kwaliteit van de betreffende habitattypen is geen sprake. In de gebiedsanalyse in het kader van de PAS¹ is een knelpuntenanalyse voor het gebied opgenomen. Daaruit blijkt dat met name de hydrologische situatie bepalend is voor de kwaliteit van de kwalificerende habitattypen. Het PAS maatregelenpakket voor herstel van de habitattypen in het gebied is ook grotendeels overgenomen uit de hydro-ecologische systeemanalyse van Jansen et al. (2012). De volgende maatregelen zijn/worden in het Natura 2000-gebied Lonnekermeer uitgevoerd.

- Herstellen peilfluctuaties in Klein Lonnekermeer.
- Verondiepen Koppelleiding.
- Onttrekken en infiltreren drainagewater vliegveld Twente.
- Verondiepen Hesbeek in Oosterveld.
- Verondiepen bovenloop Blankenbellingsbeek (tussen graslandjes).
- Verondiepen Blankenbellingsbeek (in grasland).
- Dempen sloot tussen Blankenbellingsbeek en Groot Lonnekermeer.
- Verondiepen sloot ten zuiden Groot Lonnekermeer.
- Verminderen ontwatering.
- Verminderen interne ontwatering: Watergang dempen.

¹ Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Lonnekermeer. Vastgesteld door GS van Overijssel: 24 december 2014.

- Verminderen interne ontwatering: Verondiepen bermsloten.
- Verminderen interne ontwatering: Herprofileren slenk.
- Verminderen interne ontwatering: Omvormen naaldbos ten noorden van Groot Lonneker Meer.
- Verminderen interne ontwatering: Kappen berkenbos tussen hooimaatjes.
- Verminderen interne ontwatering: Verondiepen zuidelijke sloot van het zuidelijke hooimaatjes.
- Verminderen interne ontwatering: Verondiepen bermsloot.
- Verminderen interne ontwatering: Verondiepen bermsloten ten zuiden en noorden van Blankenbellingsbeek nabij Groot Lonnekermeer.
- Verminderen interne ontwatering: Verondiepen winkelhaakvormig slootje in het zuiden.
- Verminderen interne ontwatering: Dempden slootje tussen zuidelijke hooimaatje en voormalige akker.
- Verminderen interne ontwatering: Dempden greppeltjes.
- Verminderen interne ontwatering: Dempden sloot.
- Verwijderen bos ten (zuid)westen van Gibraltar.
- Uit pacht nemen en uitmijnen van bemeste graslanden.

Bovengenoemde herstelmaatregelen leiden ertoe dat de hydrologische situatie in het Natura 2000-gebied aanzienlijk wordt verbeterd waardoor de kwaliteit van de habitattypen toeneemt en deze systemen ook robuuster worden en op die manier minder last hebben van stikstofdepositie. Op die manier wordt toegewerkt naar het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Lonnekermeer. Een deel van de maatregelen (verwijderen bos) leidt er tevens toe dat direct stikstofdepositie uit het gebied wordt verwijderd. De verwaarloosbare toename aan stikstofdepositie als gevolg van het voorgenomen plan leidt er niet toe dat bovengenoemde herstelmaatregelen niet kunnen worden uitgevoerd of minder effectief zijn. Het is bovendien niet nodig extra maatregelen te treffen voor de verwaarloosbare stikstoftoename van maximaal 0,01 mol N/ha/jr.

Voor een aantal habitattypen geldt een uitbreidings-/verbeteropgave. Het betreft de volgende habitattypen.

- H3130 Zwakgebufferde vennen.
- H4010A Vochtige heiden.
- H4030 Droge heiden.

Door het verbeteren van de hydrologische situatie en het verwijderen van niet-kwalificerende bossystemen in het Natura 2000-gebied ontstaan op diverse plekken mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte van de habitattypen waarvoor een uitbreidingsdoelstelling geldt. De verwaarloosbare toename aan stikstofdepositie als gevolg van het voorgenomen plan van maximaal 0,01 mol N/ha/jr leidt er niet toe dat uitbreiding van de oppervlakte van bovengenoemde habitattypen niet meer mogelijk of minder effectief is.

Gelet op bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het voorgenomen plan niet leidt tot een effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Lonnekermeer. De Natuurbeschermingswet 1998 staat derhalve niet aan de uitvoerbaarheid van het plan in de weg.

5.2 Effecten op habitatoorten

De gevoeligheid van (het leefgebied van) de habitatsoort gevlekte witsnuitlibel beperkt zich volgens de herstelstrategieën die voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) zijn opgesteld tot de volgende habitats.

- H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden.
- H3130 Zwakgebufferde vennen.
- H2190A Vochtige duinvalleien (open water).
- LG02 Geïsoleerde meander en petgat.

Van deze habitattypen en/of leefgebiedstypen komt alleen H3130 Zwakgebufferde vennen voor in het Natura 2000-gebied Lonnekermeer. Effecten op de kwaliteit van dit habitattype zijn reeds beschreven in paragraaf 5.1. Aangezien sprake is van een verwaarloosbare toename aan stikstofdepositie (0,01 mol N/ha/jr) en daarmee geen sprake is van een significante verslechtering van de kwaliteit van het habitattype, kan tevens worden geconcludeerd dat geen sprake is van een significant negatief effect op het leefgebied van de habitatsoort gevlekte witsnuitlibel.

Uit het concept Natura 2000 beheerplan voor Aamsveen en Lonnekermeer blijkt dat de huidige populatie van de soort uit circa 500 exemplaren bestaat. Het Lonnekermeer vormt hiermee samen met populaties in de Wieden en Weerribben de top drie van belangrijke locaties voor de soort. In het concept Natura 2000 beheerplan wordt geconcludeerd dat de huidige kwaliteit van het leefgebied van de soort goed is. Ondanks een (te) hoge achtergronddepositie is er dus voldoende geschikt leefgebied voor de soort aanwezig voor een grote populatie van de soort. Het voorgenomen plan met een maximale toename aan stikstofdepositie van 0,01 mol N/ha/jr op het leefgebied van de soort leidt er niet toe dat het leefgebied van de soort in kwaliteit achteruit gaat waardoor de populatie zou kunnen afnemen.

Gelet op bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het voorgenomen plan niet leidt tot een effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de gevlekte witsnuitlibel voor het Natura 2000-gebied Lonnekermeer. De Natuurbeschermingswet 1998 staat derhalve niet aan de uitvoerbaarheid van het plan in de weg.

6 Conclusie

Uit voorliggende passende beoordeling komt naar voren dat het voorgenomen plan in verband met de uitbreiding van de Zuivelhoeve alleen leidt tot een zeer beperkte toename aan stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Lonnekermeer. Op alle andere Nederlandse en Duitse Natura 2000-gebieden in de wijdere omgeving zijn geen toenames aan stikstofdepositie berekend.

Ten aanzien van het Natura 2000-gebied Lonnekermeer geldt dat alle kwalificerende habitattypen en (leefgebieden van) soorten gevoelig zijn voor stikstofdepositie. De maximaal berekende toenames aan stikstofdepositie op de betreffende habitattypen en/of leefgebieden van soorten betreft echter slechts 0,01 mol N/ha/jr. Deze toename is op zichzelf al zeer gering en bedraagt ten opzichte van de kritische depositiewaarden van de betreffende habitattypen een verwaarloosbaar percentage van 0,001 – 0,002 %.

In het Natura 2000-gebied worden momenteel en de komende jaren diverse herstelmaatregelen uitgevoerd waardoor de hydrologische situatie in het Natura 2000-gebied aanzienlijk wordt verbeterd. Hierdoor neemt de kwaliteit van de habitattypen toe en worden deze systemen ook robuuster waardoor ze minder last hebben van stikstofdepositie. Een deel van de maatregelen (verwijderen bos) leidt er tevens toe dat direct stikstofdepositie uit het gebied wordt verwijderd. De verwaarloosbare toename aan stikstofdepositie als gevolg van het voorgenomen plan leidt er niet toe dat bovengenoemde herstelmaatregelen niet kunnen worden uitgevoerd of minder effectief zijn. Het is bovendien niet nodig om extra maatregelen te treffen voor de verwaarloosbare stikstoftoename van maximaal 0,01 mol N/ha/jr.

Door het verbeteren van de hydrologische situatie en het verwijderen van niet-kwalificerende bossystemen in het Natura 2000-gebied door regulier beheer en als gevolg van het uitvoeren van herstelmaatregelen in het kader van de PAS ontstaan er op diverse plekken mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte van de habitattypen waarvoor een uitbreidingsdoelstelling geldt. De verwaarloosbare toename aan stikstofdepositie als gevolg van het voorgenomen plan van maximaal 0,01 mol N/ha/jr leidt er niet toe dat uitbreiding van de oppervlakte van de habitattypen met een uitbreidingsdoelstelling niet meer mogelijk of minder effectief is.

Aangezien er geen sprake is van een significante verslechtering van de kwaliteit van het habitatype, kan tevens worden geconcludeerd dat geen sprake is van een significant negatief effect op het leefgebied van de habitatsoort gevlekte witsnuitlibel.

Gelet op bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het voorgenomen plan niet leidt tot een effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Lonnekermeer of op de instandhoudingsdoelstellingen van de gevlekte witsnuitlibel voor het Natura 2000-gebied Lonnekermeer. De Natuurbeschermingswet 1998 staat derhalve niet aan de uitvoerbaarheid van het plan in de weg.

7 Literatuur

- Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Lonnekermeer. Vastgesteld door GS van Overijssel: 24 december 2014.

Websites

- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k>
- <http://geodata.rivm.nl/gcn/>
- <http://nationaalgeoregister.nl/habitatkaarten>
- <http://pas.natura2000.nl/>